

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Evsebivs || De Euangelica pr[a]eparatione

Eusebius <Caesariensis>

[Augsburg], 1522

VD16 E 4299

Aduersus eos qui sensum tollunt, inutilem esse dicentes ad cognitionem
Cap. vij.

urn:nbn:de:hbz:466:1-34477

Aduersus eos qui sensum tollunt, inutilem esse dicentes ad cognitionem. CAPVT VII.

Verum quoniam alij philosophorum sensibus cuncta cognosci arbitrabantur, alij contra rationi solummodo credendum, & sensum omnino abijciendum dicebant, non est inutile quod aduersus istos Aristoteles in octauo de philosophia conscripsit, perstringere. Multi inquit rationem solummodo sequentes, sensum ac phantasiam omnino abijciebant, ut Xenophanes colophonius, & Parmenides Eleata, & Zeno, & Milesius de antiquioribus, de iunioribus autem Sulpo & Megarici, qui dicebant unum esse quod est, & quod diuersum esse uidetur, diuersum non esse, nec gigni quicquam, nec corrumpi, nec moueri penitus, aduersus quos quamuis in philosophia multa dicantur, tamen etiam nunc pauca dicamus. Diuina igitur res in nobis ratio est, indigemus tamen sensu quemadmodum & corpore. Nam & sensus naturæ de sensibilibus iudicat. Qui enim sentit aliquid patitur, & qui sentit quod patitur, eam passionem profecto cognoscit. Sensus igitur cognitio quædam est. Præterea si sentire pati quoddam est, & omne quod patitur, ab aliquo patitur, omnino diuersum aliquid quod facit est, ab eo quod patitur, ut color & sonus a sensu. Deinde ipsum ens unum non uerat, sed nec immobile. Sensus enim motus quidam est, quomodo autem si nihil ad cognitionem conferunt, nullus est, quam nollet secundum naturam sibi sensus esse depositos, omnes enim integritatem sensuum organorumque suauitatem desiderant, qui melius ita de sensibilibus iudicant. Quare natura duce tantus nobis amor inest, ut nullus non insanus unum sensum pro omnibus bonis quæ uocantur extrema, uellet commutare. Cur autem si nihil sensibus egeant, non eruant oculos, nec auditum destruunt, ut opere ostendant ueram esse doctrinam suam. Nunc uero uerbis quidem eos uituperant, re autem maxime omnium utuntur. Mellissus enim cum sensibilia nihil esse uelit ostendere, per sensibilia hoc ipsum efficere conatur. Si enim terra est inquit, & aer, & ignis, & ferrum, & aurum: & aliud uiuens, aliud mortuum, aliud nigrum, aliud album, cæteraque omnia quæ uere esse homines credunt, si etiam nos recte uidemus, audiamus, atque sentimus, ens quoque tale quod esset profecto quale nobis primo uisum

Kest,

est, necq; transmutaret, nec aliud ex alio fieret, sed sibi ipsi simile permaneret. Nunc vero cum dicamus, recte sentire uidetur nobis quod calidum est in frigidum, & frigidum in calidum, similiter & molle in durum, atque econtra permutari. Merito igitur posset quispiam percunctari, nonne igitur calidum in frigidum transmutari, ceteraq; huius sensu cognouisti? Sed rationes opinionescq; istorum iam ita explosae sunt, ut nec dicte quidem esse uideantur. Recte igitur procul dubitatione illi philosophantur, qui & sensum, & rationem, & cognitionem rerum suscipiunt. Hinc Aristoteles Xenophanem & eius similes uexauit. Xenophanem autem Protagoras & Nessas au diuerunt, Nessam Metrodorus, Metrodorum Diogenes, Diogenem Anaxarchus, Anaxarchum Pyrro, a quo Sceptici philosophi appellati sunt, qui nec sensu, nec ratione quicquam posse comprehendere docentes, magno risu omnium explosi sunt

FINIS.

CLARISSIMO IURISCONSULTO ALBERTO VONICO TARUISANO Hieronymus Bononius

MAGNA Alberte clarissime, ac rerum dignarum studiosissime priscos homines causarum solertissimos indagatores obductos, teterrimae caligine cecitatis in ueritate diuini numinis uestiganda laborasse diu uideo, quibusdam nephandissimae impietatis assertoribus, deos omnino pertinaciter esse negantibus, ut Diagoras & Protagoras, nonnullis essent, nec ne inconstanter dubitantibus, ut Pythagoras Samius, aliquibus deos quidem esse fatentibus, res tamen humanas & terrena negotia non respicere, ut Epicurus, alijs & esse quidem, & mortalium curam gerere existimantibus, sicuti diuinus Plato, tantus autem inter hos ipsos error in quaestione ueri, tanta caerimoniarum, rituum, mysteriorum uarietas fuit, ut nulla hominum omnino aetas fuerit, quae in diuinarum rerum sententia non multum inter se ipsa dissiderit, Aegyptijs Osirim, Isim, atq; animalia quaedam abiectissima adorantibus, Atheniensibus Cererem magno studio praecipue colentibus, Romanis